

dr hab. Mira Boczniowicz, prof. uczelni
Akademia Sztuk Pięknych
im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu

**Recenzja rozprawy doktorskiej pana mgra Piotra Mosura
sporządzona w związku z postępowaniem doktorskim w dziedzinie sztuki,
w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki,
wszczętym przez Radę ds. stopni Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku
(Uchwała nr 20/2024 z dnia 15 maja 2024 r.)**

Podstawowe dane o doktoracie

Pan mgr Piotr Mosur urodził się w 1990 r. w Sarnowie. Jest absolwentem Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, dyplom zrealizował pod kierunkiem prof. Grzegorza Klamana, aneks u prof. Henryka Cześnika w 2017 r. Jest współzałożycielem: galerii UL [oddolnej inicjatywy kulturalnej, zrzeszającej twórców i teoretyków z pogranicza różnych dziedzin]; *Umiejętnika* [platformy przygotowawczej w kursie przedegzaminacyjnym kandydata sztuki]; jest wiceprezesem Fundacji Wyspa Progress [organizacji inicjującej innowacyjne rozwiązania w sprzężeniu sztuki z nauką, wspierającej działalność artystyczną, kulturalną i edukacyjną w dziedzinie sztuki współczesnej]; jest członkiem Rady Artystycznej programu eUterus [programu wspierającego krytyczną twórczość i wymiany dóbr sztuki]. Jest reprezentowany przez galerię Prześwit [galerię będącą w strukturze *Prześwit* organizacji Kolektywnej Instytucji Kultury nowego miasta Warszawy]. Obecnie pracuje na stanowisku asystenta w pracowni *Działań Transdyscyplinarnych* (prowadzący: prof. Grzegorz Klamana) wydziału Rzeźby i Intermediów Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. W strukturze akademickiej także pracował/uje w układzie zespołowym współprowadząc zajęcia z przedmiotów: *Percepcja Zmysłowa* (prowadząca: prof. Bogna Burska), *Krytyczna Praktyka Artystyczna w Przestrzeni Społecznej* oraz *II Pracownia Intermediów* (prowadząca: dr hab. Anna Leśniak), *II Pracownia Intermediów* oraz *Projektowanie treści* (prowadząca: dr Honorata Martin).

Przebieg pracy naukowo-artystycznej

Z obszernego dorobku naukowo-artystycznego p. Mosura trudno pominąć którekolwiek z osiągnięć ze względu na precyzyjnie tworzące się grupy tematyczne i charakter podejmowanych inwencji twórczych upublicznionych dzieł. Jednak wymienię

kilka z nich jako znaczące wskazując na potencjał intelektualny. W pozostałych przypadkach odwołuję do wiwisekcji osiągnięć¹.

Pan Piotr Mosur dorobek artystyczny dokumentuje w interwale czasowym 2013–2024 wystawami indywidualnymi, zbiorowymi, wystąpieniami podczas konferencji w kraju i za granicą: w siedmiu indywidualnych wystawach, m.in.: „Umarł w butach”, Kantor + Mosur, galeria Prześwit w Warszawie (2023); „Chodząc depczesz Polskę” galeria NIZIO w Warszawie (2020); „W Lesie Wiedeńskim Wciąż Szumią Drzewa” Instytut Sztuki Wyspa w Gdańsku (2016). W czterdziestu dwóch wystawach zbiorowych, m.in.: „ARCHE Achitecture of Universe”, Pavilion 0, Giudecca Art District w Wenecji [IT] (2021); w „19. Przeglądzie Sztuki SURVIVAL »Nigdzie stąd nie pojedziecie«”, Pafawag we Wrocławiu (2021); „ARCHEtypus – Utopies of Social Architecture” KUNSTHALLE FAUST w Hanowerze [DE] (2021); dwukrotny udział w Gdańskim Biennale Sztuki w galerii Miejskiej w Gdańsku (2018, 2023); dwukrotnie w wystawie laureatów: „27. Ogólnopolskiego Przeglądu Malarstwa Młodych »PROMOCJE 2017«” galeria Sztuki / Ring w Legnicy (2017); i laureatów „Ogólnopolskiego Konkursu Malarskiego im. Wojciecha Fangora” w Państwowej Galerii Sztuki w Sopocie (2016); w „Blackout#2” w Instytucie Sztuki Wyspa w Gdańsku (2016) przeglądzie sztuki obecnie którego jest współkuratorem „Blackout #4” w Zbrojowni Sztuki w Gdańsku (2024). I w tym miejscu należy rozwinąć wątek, iż p. Mosur równolegle podąża w kierunku kuratorskim i współpracy kuratorskiej często o charakterze kreatywnym budując nowe intelektualne wartości i tezy, m.in.: w prowadzonej inicjatywie działalności galerii UL w Gdańsku (to 10 wystaw w latach 2018–2024 prezentacji artystów w narracji indywidualnej, zbiorowej oraz formule przeglądów performatywnych); kurator i współ– czterech międzynarodowych projektów artystycznych w galeriach Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku – Zbrojowni Sztuki i w Dużej Auli, m.in. „Zmierzch antropocenu” (2020); „Bio–obecność. Bity, kłacza, sieci” (2021) jako współpraca kuratorska z głównym kurator idei prof. Grzegorzem Klamaniem. I tutaj także rozwinę kolejny wątek, który jest połączony z wystawą i konferencją organizowaną przez Akademię Sztuk Pięknych w Gdańsku: „Zmierzch antropocenu: sztuka i nauka, szkice jutra”. Pan Mosur wykazuje umiejętności humanistyczne i hypersprawczości, które pozwalają na dołączenie do zespołu redakcyjnego monografii. Wraz z Małgorzatą Jankowską i Grzegorzem Klamaniem opracowali publikację pod ww. tytułem wpisaną w Bazę Wiedzy naukowo–badawczą. Jako prelegent wziął udział w czterech konferencjach w Polsce, w udostępnionym spisie uwagę przykuła konferencja zorganizowana z okazji stulecia Josepha Beuysa „Sztuka jako rzeźba społeczna” na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie (2021). Pan Mosur jest też znany z aktywnego prowadzenia [asystent] międzyuczelnianych warsztatów plenerowych „NATURA +” (2018–2024) organizowanych przez pracownię Działań Transdyscyplinarnych wydziału Rzeźby i Intermediów Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, wydziału Biologii i wydziału Biotechnologii Uniwersytetu Gdańskiego (2018–2021) pracownię Projektowania Przestrzeni i Obiektów Interaktywnych katedry Technologii w Inżynierii Środowiska Politechniki Gdańskiej (2022–2024) i Fundację Wyspa Progress [eksperymentalny ART Lab] (2018–2024).

¹ zał. 1_Piotr Mosur_wybrane osiągnięcia formularz.pdf.

Dynamiczna praca artystyczno–badawcza, organizatorska, osobowość twórcza, inicjująca wydarzenia, zaangażowana w działalność kulturotwórczą z różnymi ośrodkami sztuki jest także zauważona i uhonorowana przez instytucje. Uzyskał: stypendium Marszałka Województwa Pomorskiego (2023); stypendium kulturalne Miasta Gdańska (2022); nagrodę Rektora III stopnia Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku za wyróżniającą działalność organizacyjną, kuratorską, wystawienniczą oraz organizację plenerów, wystaw krajowych, zagranicznych i konferencji. Jest laureatem nagrody specjalnej „Ogólnopolskiego Studenckiego Konkursu Malarskiego im. Wojciecha Fangora” przyznanej przez Akademię Sztuk Pięknych w Gdańsku (2015). Lista osiągnięć jest znacząca i wskazuje na bardzo dobrze ulokowany kapitał intelektualny–artystyczny jako źródło wartości współczesnej kultury, dziedzictwa nauki i sztuki.

Ocena rozprawy doktorskiej: „Dyskretny urok falsyfikatu”

Rozprawa doktorska zatytułowana „Dyskretny urok falsyfikatu” napisana została pod opieką prof. Grzegorza Klamana. Zawiera: prolog, pięć rozdziałów, podsumowanie, bibliografię, netografię, słowa kluczowe i przykłady ilustrujące. Trzy pierwsze rozdziały definiujące listę argumentów są rozszerzone o podrozdziały, które reprezentują zbiory wartości lub ich brak, zawierają wstępne rozważania, algorytmy rekomendacyjne i szeregujące. Dobór materiałów źródłowych jest adekwatny do podjętych tematów. Jest on wzbogacony o autorską analizę, autorskie realizacje, trafnie przytoczone przykłady i cytaty autorów kluczowych dzieł sztuki, filozofii, socjologii i politologii. Kolejny rozdział to reprezentacja i analiza hakowanej twórczości ze wskazaniem: etycznych spojrzeń, aktywizmu artystycznego, reliktyw kulturowych, naganności moralnej multikolporacji oraz nadużyć filantropijnych. Użyte środki wyrazu w treści rozprawy i deklarowanym upublicznieniu dzieła to metafory językowe i mechanizmy systemowe, które prowadzą tam, gdzie świat chemicznej fantazji ulokował wiedzę, doświadczenie, subwersję Kandydata. W podsumowaniu autor odslania logiczną obronę postawionej tezy.

Celem rozprawy doktorskiej i utworów wizualnych jest operowanie informacją, opartą głównie na grze z systemami, orientacji perswazyjnej oraz kontraście wizualnej propagandy.

Kandydat odnosi się do dwóch skrajnie różnych poglądów: na naturę i przeznaczenie ludzkości kształtowane informacją. Opisuje i diagnozuje kondycję współczesnego świata za pośrednictwem obrazu, akcji i scenariusza systemowego. Poszerza granice sztuki o wpływ nowych mediów i technologii, konsekwentnie rozwijając obrazowanie i myślenie obrazami, przy czym dyskretnie odslania urok i perfekcję niedoskonałości mechanizmów komunikacji obrazami trwającego eksperymentu badawczego w podtrzymywaniu halucynacji społecznej transferowanej w bazę danych. Ilość afordancji² zastosowanych przez Kandydata pozwala indywidualnie stworzyć

² Afordancja (*ang.* affordance) – termin stosowany m.in. w medioznawstwie i psychologii, oznacza możliwości działania, jakie oferuje pewien obiekt. Narzędzia różnią się między sobą ilością afordancji, czyli stopniem specjalizacji.

czytelną mapę myśli, intencji, struktur informacji, labirynt sieci predystynowany do gromadzenia wiedzy eksperymentalnej dla kreatywnych algorytmów czy narzędzi taktycznych do tworzenia informacji i / lub dezinformacji.

Metody badawcze zastosowane w rozprawie i realizacji badawczej to przegląd literatury, analiza zawartości wykazanej bibliografii, praktyka zawodowa, zestawienie ilustracji reprodukowanych w publikacjach klasycznych i cyfrowych. Materiałem badawczym były słowa kluczowe, zjawiska kulturowe i technologiczne. Obraz, zastosowana technologia SI i analiza prowadzona była wedle zaplanowanego, racjonalnego schematu, zaś tematyka badania podlegała (przed przystąpieniem do analizy zawartości) naukowemu oglądowi według literatury przedmiotu oraz zaproponowanej strategii falsyfikacji narratora rozprawy i zbudowanej informacji, powstałej w oparciu o przywołaną kulturowo figurę *tricksera*³

Analiza przeprowadzona została w oparciu o tworzone modele *universum* i metaheurystykę⁴. Uzyskane wyniki opisują i wykazują cechy charakterystyczne dla tworzenia wizualnych przekazów mistyfikacji, falsyfikacji w systemie gorących i zimnych środków przekazu, systemie binarnym, w strukturze modeli algorytmu.

Na pozór Kandydat używa argumentacji scjencyznej, w której ma ambicje wyjaśnienia apriorycznie przyjętej zasady filozoficznej „nauka zamiast obserwacji”. Jednak udaje się mu osiągnąć reinterpretację tej koncepcji eksteriorizacji intelektualnej i realizatorskiej, czyniąc siebie abutorem⁵ mistyfikacji zjawisk, gdyż nie odstąpił twarzy tańczącego z systemami⁶ przedpolitycznymi, przedspołecznymi, przedreligijnymi, lecz na ich podstawie rozwinął umysł.

Kandydat, przeprowadzając badania, zastosował Sztuczną Inteligencję (wzorce danych) jako eksperyment (nienaruszający praw autorskich), odzwierciedlający jej empiryczny charakter w celu naświetlenia problematyki wątku głównego dysertacji. Wiedza humanistyczna, którą posiada, jest godna uwagi – to m.in. dzięki niej opisuje syntopie i modele umysłu sterowane systemami, eksploruje kolekcje bogatych treści kulturowych, przekładając na artefakty wizualne nowymi metodami intelektualnymi i intuicyjnymi technikami wizualnymi w oparciu o wizualizacje wysokiej rozdzielczości przetwarzanych obrazów. Pozwala w prosty sposób odróżnić struktury manipulacji informacją, kategoryzować według logicznej reguły, zdemaskować podobieństwa i strategie precyzyjnego kodowania mózgu neurobiologicznego i tworzyć na

³ *Pospolity lisek rudy, pełen sprytu i obłudy. Kulturowe dyspensy od prawdy.* [w] P. T. Mosur *Dyskretny urok falsyfikatu. Dysertacja*, Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku, wydział Rzeźby i Intermediów, Gdańsk 2023.

⁴ Metaheurystyka – algorytm obliczeniowy. Ogólna metoda, służąca za szkielet do konstrukcji heurystyki rozwiązującej dowolny problem, który można opisać za pomocą pewnych definiowanych przez tę metodę pojęć. Wydział Zarządzania AGH, katedra Informatyki Stosowanej http://www.pi.zarz.agh.edu.pl/intObl/notes/IntObl_w2.pdf 11.08.2024]

⁵ Abutor (*fac. sprawca, ang. przyczótek*).

⁶ „Nigdy w pełni nie zrozumiemy naszego świata, na pewno nie tak, jak nauczyła nas oczekiwać redukcjonistyczna wiedza. Nasza nauka, od teorii kwantowej po teorie chaosu, prowadzi nas do nieredukowalnej niepewności. Nie możemy optymalizować celów innych, niż te najbardziej trywialne; nawet nie wiemy, co optymalizować. Nie możemy śledzić wszystkiego na bieżąco. Nie znajdziemy właściwej, zrównoważonej relacji z naturą, z samym sobą, czy nawet z instytucjami, które sami tworzymy, jeśli będziemy jej szukać z pozycji wszechwiedzącego zdobywcy. Skuteczne życie w świecie systemów wymaga od nas więcej niż zdolności obliczeniowej (...)”, [w] D. Meadows, *Tańczący z systemami* (fragment pochodzi z manuskryptu nieukończonej książki).

podobieństwo prototypy nowej kategorii odbioru informacji / dezinformacji. Intuicja pozwala na zweryfikowanie rozmytego prototypu, który w kolejnych rozdziałach rozpoznaje jako engramem pamięci⁷.

Kandydat w rozprawie doktorskiej i utworach audiowizualnych ujawnia się jednak jako człowiek kierujący się moralnym aspektem. Prawdą jest, iż tworzy wierne reprodukcje, które krytykuje, celowo je zniekształca, jednocześnie stwarzając poczucie poprawności. Wprowadza rozróżnienie na czynność czytania obrazu i czytanie obrazem jako formy języka wizualnego. Jego lateralna i wizualna metafora jest narzędziem poszukującym nowych rozwiązań, a krytycznie prowadzona zniekształca zmanipulowane kopie rzeczywistości. Powołując się na Lva Manovicha, Kandydat w swojej twórczości doprowadza do sytuacji mapowania przekazu nowymi mediami i zanurzeniem się w nowe technologie, doprowadzając do pochłonięcia rzeczywistości symulowaną. Dopełnia działalność teoretyczną aspektem praktycznym, performatywnym, zaprzęgając nowe inteligentne systemy. Można wyobrazić sobie laboratorium, w którym tworzy obrazy i przekształca je w procesie manipulacji obrazami. Nietrudno też zrozumieć, dlaczego „(...) nie przenosi żadnej rzeczywistości, lecz ją bezustannie, od nowa, stwarza.”⁸

Rozprawa naukowa Kandydata to oryginalne i prowokacyjne podejście do tematu w jej wyobraźalnej katastrofie informacyjnej, współczesnej myśli społecznej, teologicznej i technologicznej, a także nowej jakości obrazu. Dowodzi niezwyklej wrażliwości na nowe zjawiska socjopolityczne i kulturowe. A zastosowane krótkie formy humorystyczne (dowcip) to pewien rodzaj ujawnionego zwątpienia.

Kandydat, łącząc nauki humanistyczne i ściśle ze sztuką, dostarcza cały szereg wartości istotnie oryginalnych i nieco przekornych, za sprawą których stymuluje niepokój, niezbędny do rozwoju. Obrazuje złożoną grę formy, treści, kondycję ludzką w obliczu generowanej, interpretowanej i rozpowszechnianej dezinformacji, będącej echem informacji. Potwierdza teorię, iż myśl podlega prawom ekonomii, a „oglądanie i inne przyjemności kultury popularnej”⁹ są doskonałymi obszarami kontrolującymi społeczeństwo ulegające spektaklowi. Praktyka badań, czerpiąca przykłady z transhumanizmu i osobistego warsztatu Kandydata, utworzyła sieć tego, co znaczące w celu opisywania, definiowania i kwestionowania otaczającego nas świata. Odpowiada kryteriom ewaluacji badań, wykorzystujących tytułowe metody. Wyniki utworów audiowizualnych potwierdzają zasadność utworzonej i zastosowanej metody

⁷ – Engramem pamięci jest określany trwały ślad w mózgu pozostawiony przez zapamiętane wrażenia. Ma swoje źródło w przyzwyczajeniach językowych i stosowanych analogiach technicznych, ponieważ przechowujemy rzeczy w określonych miejscach i myślimy o pamięci jako o rzeczy, czymś, co można przechować. Najprostsze modele sieci neuronów pokazują, iż informację można w naturalny sposób przechowywać w sposób rozproszony, tak że nie ma ona określonego miejsca czy „komórki pamięci”. A. Brodziak, *Engram pamięciowy i istota wyobrażeń*, [w] Problemy 6/1989, czasopismo, Wydawnictwo Współczesne RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Warszawa.

⁸ T. Rachwał, *Ciało jako ubiór*, s. 106 [w] A. Gwóźdź i A. Nieracka-Ćwikiel [red.], *Media ciało pamięć. o współczesnych tożsamościach kulturowych*, Instytut im. A. Mickiewicza, Warszawa 2006.

⁹ Tytuł książki W. Godzica – medioznawcy i filmoznawcy zajmującego się teorią filmu, mediów audiowizualnych, problematyką nowych mediów, w tym internetu.

„Zbocznej rekonstrukcji”¹⁰ i dokumentują nowe możliwości kreacji w „Szczytach z niebem spoufalconych”.

Rozprawa doktorska „Dyskretny urok falsyfikatu” oraz upublicznione dzieła w ramach wystawy doktorskiej „Szczyty z niebem spoufalone” umożliwiają uznanie pracy badawczej za komplementarne *research data*, zaspokajające modalność nadawczo-odbiorczą wynikami badań.

Rozprawa doktorska w dziedzinie nauk humanistycznych, społecznych i sztuki reprezentuje nowe ujęcie problemu naukowego, jakim jest społeczne trwanie w zdematerializowanej i wszechobecnej przestrzeni komunikacji – inaczej mówiąc – sensowności sztuki mediów w niedoskonałej i nie jedynej przecież rzeczywistości. Stanowi ciekawy przykład konstruowania refleksji, zorientowanej wokół związków stanu układów, technologii, sztuki, a także – co nie mniej ważne – strategii kształtowania odbioru w środowisku społecznych interakcji, jego pułapek i okazji. Pod względem merytorycznym praca stanowi przykład kompetentnego opisu zjawisk z wykorzystaniem szerokiego zestawu źródeł, co pozwoliło autorowi nakreślić interesującą „biografię współczesności”, będącą wyrazistym splotem zjawisk społecznych i informatycznych, kulturowych i technologicznych, religijnych i politycznych, artystycznych i komunikacyjnych. Za sprawą spotkania się tych różnorodnych punktów widzenia z doświadczeniem u autora ujawnia się nie tylko znane dotąd oblicze nowoczesności¹¹, lecz również widoczne stają się przemiany i nowe konfiguracje wypowiedzi artystycznej. Autor skupił się na nieodległej przecież przeszłości, dając tym samym dowód na siłę perswazji nowego medium, wciąż poszukującego swej PRZYSZŁOŚCI bohatera. Wyniki badań Kandydata są ulokowane w rdzeniu teorii ewolucji z wieloma dryfującymi pytaniami. Utworzone modele obrazów prowadzą do gotowych układów adaptujących się, układów sieci neuronowych syntetycznych środowisk wchodzących w synergię z biologicznymi. Skojarzona kognitywna obsługa modelu umysłu, jego odwołanie się do mechanizmów systemowych i kreatywnych oznacza nowy nurt w sztuce i skłania do kontynuowania tematu w sprzężeniu nauki ze sztuką.

Rozprawa doktorska bardzo dobrze wpisuje się w dziedzinę sztuki, nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych. Wskazuje na umiejętne posługiwanie się rozległą wiedzą humanistyczną i warsztatowymi kompetencjami. Kandydat robi użytek z argumentów i narzędzi do interpretacji, czyli środków do wytwarzania nowej wiedzy. Reprezentuje umiejętności samodzielnego prowadzenia zaawansowanej pracy naukowej i artystycznej.

¹⁰ *Ja będę Kasandrą, czyli rzecz o metodzie Zbocznej rekonstrukcji na podstawie prac.* [w] P. T. Mosur *Dyskretny urok falsyfikatu. Dysertacja*, Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku, wydział Rzeźby i Intermediów, Gdańsk 2023.

¹¹ Nowoczesność jako doświadczenie ukształtowane przez naturę projektu i metanarracje postępu narzucało rodzaj aktywności ukierunkowany teleologicznie w przyszłość, pojmowaną w kategoriach mikroprojektu, realizowanego na podstawie otrzymanego scenariusza zachowań i aktywności podmiotu.

Ze względu na osobliwy temat, modalność epistemiczną i uzyskany rezultat badań rozprawa doktorska zasługuje na wyróżnienie. Kandydat porusza i wizualizuje istotne zagadnienia transhumanizmu, związane nie tylko z aktualnym neuroplastycznym kodowaniem informacji, modelowaniem inteligencji oraz używaniem narzędzi, lecz również z postępowym projektowaniem umysłów, które w niedalekiej przyszłości będzie częścią programu akademickiego. Zniewala prowokacyjnym lingwistyczno-atropologiczno-inżynierskim podejściem do tematu, nakreślając kognitywną obsługę umysłu. Stąd wniosek o uznanie dysertacji za znaczący wkład w opracowaniach badawczych w dziedzinie sztuki.

Konkluzja:

Rozprawa doktorska w uzyskanych rozwiązaniach badawczych w tworzeniu nowych modeli naukowo-artystycznych reprezentuje czas przełomu. Pod względem artystycznym i intelektualnym reprezentuje oryginalne praktyki transhumanistyczne. Wskazuje na wysoki poziom wiedzy teoretycznej i praktycznej Kandydata. Przedstawiona rozprawa doktorska wraz z zaprezentowanym dorobkiem twórczym spełnia warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U z 2023 r. poz 742), wnioskuje do Rady ds. stopni w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku o nadanie mgr Piotrowi Mosurowi stopnia doktora.

dr hab. Mira Boczniowicz, prof. uczelni

